

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cf. regulamentului de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foarte înscrisă în Registrul de Publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 500 Lei
Pe 6 luni . . . 280 Lei
Pentru străinătate 1000 Lei**Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă**

Porunca iubirii

Din pastorală de Paști a P. S. IULIU al Clujului

[...] Cu acest suflet înviat din morți prin harul lui Dumnezeu, să dăm luptă sfântă împotriva răutății lumii și să nu ne îndoim de biruința lui Hristos, prin nevredniciile noastre. Să ne biruim înainte de toate pe noi înșine. Iată lupta mare și grea cu răutatea din noi înșine. Sufletul nostru să-l așezăm în iubirea Mântuitorului Isus. Sufletul nostru să-l așezăm în lumina lui Hristos și în bunătatea Lui. Sufletul nostru să fie așezat în pacea lui Hristos. Va deveni izvor de mângâiere și fericire pentru noi. Va deveni izvor de mângâiere pentru mulți, începând cu familia noastră și apoi în cercuri tot mai largi. Pe această cale va rodi, cu binecuvântare, sufletul lui Hristos prin bunătatea sufletului nostru, biruind binele asupra răului și înafară. Se va înstăpâni tot mai mult pacea lui Hristos în împărăția lui Hristos...

Intr'o lume de groază, să trezim în noi sufletul dumnezeesc întru care am fost chemați la viață nouă și să trăim întru bunătatea și iubirea lui. Lipsa bunătății și a iubirii este blestemul greu din lume. Să cuprindem în dragostea lui Isus tot sufletul întristat și încercat. Durerea și suferința tuturor a luat-o asupra Sa. Să-i îmbrățișem în dragostea sufletului nostru pe toți, fără deosebire. Să privim în toți cei ce sunt în suferință, în orice chip ar fi, pe Hristos Domnul, care despre toți a spus: „Când ați făcut unuia dintre acești frați mai mici ai mei, mie mi-ați făcut“. Nu face nici o deosebire. Orice suferință din lume, este suferința sa. Priviți pe Hristos Domnul în suferință, ori unde ar fi, în orice chip ar fi și alinați suferința Domnului. Cuvântul tău de mângâiere și îmbărbătare, bucata de pâine dată celui flămând, haina cu care ai îmbrăcat pe cel gol, ocrotirea dată celui lovit și prigonit de soarte, primirea celui strein, cercetarea celui bolnav, toate acestea nu vor fi uitate în ziua judecării și vei auzi cuvântul Mântuitorului: *Mie mi-ai făcut*. Până la Ziua Judecării același glas dumnezeesc va șopti, tainic sufletului tău: *Mie mi-ai făcut*. Ascultă glasul dumnezeesc și primește răsplata însușită, fericitoare. Pe toate căile te întâlnești cu Domnul Isus în suferință. Este atâta suferință azi în lume. Nu trece pe lângă Domnul fără să-L bagi în seamă. Mângâie pe cel întristat, șterge lacrima celui îndurerat, alină durerea, ușurează sarcina, ridică pe cel căzut, cinsteste pe cel batjocorit. Fă binele, dă lupta dragostei creștinești împotriva răului și culege cu zor biruințele binelui pe căile vieții tale. *Purtați sarcina unul altuia și așa veți plini legea lui Hristos*. Preamărește pe Hristos înviat din morți, cu viața sufletului tău, înviat la viața harului [...]

Temeiul speranței noastre...

de prof. Aurel Leluțiu

Valul de sânge, de ruini și tristeți ce ne bântue, ne face să căutăm un liman, să ne ancorăm sufletele, răvășite de dureri și de chin, într'un port în care să găsim un temei de speranță, mai liniștitor, mai senin.

Neam creștin ce suntem, ne-a fost dat în acest an să gustăm din paharul cel mai amar al suferințelor, tocmai în *Săptămâna Patimilor* Domnului. Țara întreagă a îmbrăcat haina cernită a mahnirii și toată suflarea românească și-a aplecat genunchii spre rugă. Pe front și acasă, a pătruns spiritul Vinerii Mari.

Suntem răstigniți de Pilații și Pirații nelegiurilor seculare, suntem sugrumați de călăii neamurilor, suntem batjocoriți, scuipați și adăpați cu „ademenitoarea“ promisiune a unei agonii mai puțin amare... Pășim pe calea Golgotei în tăcerea durerii. A voit Domnul să purtăm și crucea acestei încercări, ca să adâncim, să înțelegem și să trăim misterul înfricoșetor dar salvator al Crucii sale. Dumnezeu își are planul său providențial privitor la neamul nostru, și știind că nimic măreț și durabil nu se poate edifica fără de Cruce, a permis să fim răstigniți pe ea.

Crucea e piatra de încercare pentru destinul unei vieți ca și al unei națiuni. De felul cum privești, cum primești și cum porți crucea-durerea, depinde mântuirea sau osânda ta.

Pentru cei „înțelepți“ ai veacului acestuia crucea-durerea e o piatră de sminteală, o stâncă de care se izbesc și se sfarmă orgoliul rațiunii și trufia inimii, care-L refuză pe Hristos cel Răstignit. De aceea în loc ca durerea să rupă solzii întunecoși ai nelegiurii lor și să le deschidă noi cărări de lumină și de energie salvatoare, le încrustează și mai mult bezna răutății, purtându-i spre gesturi desperade de nimicire, de sinucidere.

Durerea ori te nimicește și te îngroapă definitiv, ori te înviază — omorînd tot ce e rău în tine — și te scoate om nou, după chipul și asemănarea „Omului durerilor“, a lui Hristos.

Neamul nostru a privit, a primit și poartă durerile prezente în spiritul Patimilor lui Hristos. În Săptămâna Patimilor, mai ales în Vinerea Mare, slujbele bisericești, cu splendidul lor dramatism, ne-au mișcat până la lacrimi. Ne-am recunoscut păcătoșenia, ne-am cristificat traiul și L-am simțit tot mai apropiat nouă pe „Omul durerilor“. Ca niciodată în istoria noastră bimilenară, am simțit și înțeles Misterul Crucii salvatoare și ne-am încredințat întreagă mântuirea Inimii și brațelor Răstignitului. Prin durerile timpului de față Hristos a intrat mai adânc în sufletul

neamului, care dă un exemplu unic în lume astăzi, de reculegere creștină în durere, de răbdare în așteptări și de dârzenie în luptă. Pe toate meleagurile și'n toate inimile românești s'a instaurat o atmosferă mai intensă de religiozitate creștină. *Golgota ne-a făcut să înțelegem sensul autentic al Calvarului neamului*. Iar în rugăciunile noastre simțim că nu mai fluturăm cuvinte de cerșire egoistă, fiindcă în suspinurile noastre ne dăm seama că nu freamătă „glasul unei inimi numai și-a unei clipe trecătoare, ci neamul nostru întreg își plânge durerile de care moare“.

*

Dar calea pe care a pășit Mântuitorul nu s'a terminat la picioarele Crucii. Acolo unde a sfârșit durerea, prin moarte, a început Învierea. Hristos a biruit prin moarte puterea inamicului celui viclan și a spulberat prin triumful Învierii sale exaltarea trecătoare a Satanei, care credea că și-a însușit Prada pe vecie.

Sărbătoarea Învierii Domnului ne-a găsit tot pe drumul Calvarului. Dar dupăcum am pătruns sensul adânc al misterului Crucii, așa trebuie să-l înțelegem și pe acela al Învierii, fiindcă acestea două sunt strâns unite. *Învierea vine numai după Cruce și numai prin Cruce. Însă vine cu siguranță*. Dacă ne-am unit și ne unim soarta noastră cu a lui Hristos în Săptămâna Patimilor, și El ne va împărtăși din soarta Învierii sale.

În fața acestui mister glorios să ne lăsăm inundați de lumina și tăria Înviatului și să alungăm dela noi tot ce însemnează scepticism, îndoială, încăpăținare în disperare, opinie separată și aplecare a urechilor la șoaptele viclene ale inamicilor destrămați de unitate.

Față de misterul Învierii să avem atitudinea lui Petru și a celorlalți apostoli, dar nu a lui Toma, căci altfel învierea neamului nu va străluci ochilor noștri niciodată.

Apostolul Toma, lăsându-se purtat de frământările raționaliste ale minții sale buimăcite pentru scandalul de umilire și moarte al Crucii, n'a mai văzut nici o posibilitate de biruință, și deci s'a despărțit de frații săi în apostolie.

Si totuși, dacă avem de învățat ceva dela apostolul Toma, e ținuta lui după pipăirea Ranelor glorioase ale Răstignitului-Înviat: „*Domnul meu și Dumnezeul meu!*“ E strigătul convingerii absolute, e alipirea definitivă de Împăratul biruitor al morții.

Pipând și noi rănile Neamului, să vedem în ele semnul prezenței lui Hristos, căci sunt răni ce poartă sigilul creștinătății. Și chiar dacă prin răunile noastre Hristos sângerează

incă, să ne amintim că aceste răni, glorioase deja, vor fi în curând rănile unui neam înviat în Hristos și prin Hristos.

Chipul triumfal al lui Hristos cel înviat se conturează încet, încet, peste hotarele fi-rești ale Țării noastre creștine. Isus își va săvârși Invierea sa și în noi, dacă noi ne vom săvârși durerea și moartea (mai ales a păcatului) în El.

Așa ni-se prezintă situația de azi a neamului văzută în lumină creștină. Formăm cu toții, — și trebuie să formăm, căci opinia și conduita separată constituie o trădare de neiertat —, formăm o inimă și un gând, pătrunși de spiritul autentic creștin al Patimilor lui Hristos prelungite în pătimirea neamului nostru creștin, și a Invierii sale glorioase ce-și va arăta puterea și'n Invierea neamului nostru creștin, Inviere care, după statul tainic al Înțelepciunii și Iubirii lui Dumnezeu, ca ordinioară pe apostolul Toma cel cu opinie separată, va reîncadra total și definitiv, Neamul nostru în comunitatea apostolică a lui Petru.

Acesta este temelul speranței noastre.

Apelul M. S. Regina Mamă Elena pentru refugiați

ROMÂNCE, In toate ceasurile de aspră încercare a destinului ați știut să aduceți bunătatea creștină a sufletului vostru în sprijinul Neamului.

Părinții, soții și fiii voștri s'au alăturat faptelor samaritane, ori de câte ori ne-a cerut-o aproapele.

In pragul Sfintelor Sărbători ale Invierii și în săptămâna Patimilor Domnului, frații noștri refugiați și evacuați așteaptă înțelegerea și ocrotirea patimilor lor.

Consiliul de Patronaj al Operelor Sociale, Societatea Națională a Crucii Roșii, Societatea Ortodoxă a Femeilor Române, Societatea Principele Mircea, Asociația Amicele Tinerelor Fete, Leagănul Sf. Ecaterina, Asociația Creștină a Femeilor, ca și toate asociațiile de tradiție românească se străduiesc să sprijine și să mângâie suferințele celor care și-au părăsit vetrele.

ROMÂNCE, ROMÂNI, Indemnându-vă să vă uniți acțiunii românești de ocrotire a refugiaților, vă rog să cinstiți săptămâna suferinții Domnului prin dovada de înțelegere a suferinții aproapei noastre, dând, cu suflet creștin, sprijin, ocrotire și tot ce poate dăruia datoria voastră de români pentru refugiați.

„Astra“ pentru frații năpăstuiți. Tragădăria pe care o străbate neamul nostru a mobilizat tot sentimentul de iubire și frățietate pe care îl cuprinde adâncul inimii românești. Omenia noastră nu se desminte nicăieri și ea se realizează spontan, fără indemn și porunca nimănui. Totuși conducătorii marilor noastre așezări bisericești și culturale s'au simțit datorii a adresa îndemnurile potrivite ceasului de restriște. — Reținem din caldul cuvânt al „Astrei“ cele ce urmează:

„La grea cumpănă a ajuns Neamul nostru în ceasul de acum. Fiii lui sunt smulși dela căminele lor de furtuna războiului; bunurile lor sunt risipite; spectrul desnădejdiei, al mizeriei și al morții îi pânzăște la fiecare pas.

Să le întindem dragostea de frate, în această mare a nenorocirii. Să le deschidem căminul nostru; să-i așezăm la masa noastră; să le dăm un căpătâi, unde să-și culce capul lor trudit. Să le picurăm în sufletele unte de lemn al nădejdiei în dreptatea și izbăvirea care va veni.

Frații Ardeleni, aduceți-vă aminte de dragostea cu care au fost primiți, pretutindeni în România ciuită, frații noștri alungați de urgia cutropitorului din Ardealul de Nord. N'a fost refugiat care să nu găsească o pâine, care să nu-și fi putut reconstitui un cămin, în așteptarea întoarcerii în căminul strămoșesc. Gândiți-vă, câtă încredere în viitorul nostru ne-a dat acest sprijin.

Este acum rândul nostru ca pe fâșia de pământ liber a Ardealului să răsplătim cu aceeași ospitalitate pe frații pribegi din provinciile dela Răsărit.

Această solidaritate în suferință este cea mai trainică cheazășie a existenței, a dreptății și a libertății noastre integrale“.

Religia și școala activă

La cele scrise de mine despre pedagogia religiei raportată la școala activă, părintele profesor Octavian Popa răspunde cu multă dreptate, că rezultatele și nu altceva trage la cântar. Eu nu mă leg de persoane ca să fac comparație, fiindcă n'ar fi de nici un folos. Am multă considerație și condescendență față de activitatea domniei sale și a oricărui slujitor al educației, care vrea să ia parte la discuție, și nu sunt competent să judec rezultatele.

Scopul meu a fost și este redus, limitat și precis. Am voit să arăt că procedarea practică cuprinsă în nota semnată de autor este pe deplin exactă din punct de vedere al sistemului actual, tradițional, în toate cazurile, dar din punctul de vedere al școlii active, după părerea mea, numai în parte.

Abolirea memorizării corespunde cerințelor activiste, nu și învățarea, care și dacă se face cu cuvintele elevului, este totuși numai o reproducere și nu e o elaborare proprie.

Imi pare rău, dacă părintele profesor se simte contrariat, fiindcă eu combat sistemul, care s'a dovedit a fi desastroos, sistem pe care și domnia-sa îl combate, atunci când repudiază treptele formale și astfel s'a făcut din proprie inițiativă aderent și un prieten bun al școlii active, cum sunt și eu. Pentru cimentarea prieteniei cu școala activă, eu sunt acela, care doresc lămuriri în ce privește învățarea.

Eventualele nepotriviri ce le găsesc cu ajutorul principiilor și practicei ce o urmează școala activă, repet, nici prin minte nu-mi trece să le atribui părintelui profesor O. P., ci sistemului școlar de azi, pe care școala activă, mai curând sau mai târziu, îl va dețrona. Rog pe părintele profesor O. P. să primească mulțumirea mea pentru onoarea ce-mi face, cu participarea la discuția catehetică, ce am propus.

Rezultatele ce le invoacă autorul cu multă claritate sunt: „luminarea minții și mișcarea voinței“.

FOIȚA „UNIRII“

Păr. Ștefan Roșianu, duhovnic al Seminarului din Blaj

S'au împlinit la 23 Dec. trecut 6 ani, de când s'a dus din lumea aceasta acela care a fost păr. Șt. Roșianu. Majoritatea preoților mai în etate ne gândim cu drag la dânsul. Il rugăm să se interpună la Dumnezeu, să ne dea putere a ne împlini misiunea sfântă pe care o avem, de a înfrăți în iubire poporul și de a-l conduce la Domnul, așa cum s'a trudit să ne învețe cu pilda vieții sale și cu vorba.

Păr. Șt. Roșianu n'a făcut studii la Roma, nici la Viena sau Pesta. N'a fost celibe. Nici candidat, necum vlădică. N'a lăsat nici o moșie sau fundațiune de bani bisericii. Cu toate acestea este unul din marii bărbați ai bisericii române unite, pentru că a lăsat o comoară mai mare ca orice avere pământescă, o avere mai de preț. A lăsat suflet. A trudit ca viața spirituală a bisericii noastre să pulseze puternic. A făcut ca biserica vieată să aibă și mai multă să aibă.

Păr. Roșianu între 1899—1904 era capelan la Cluj. De aici în 1903 începe minunatele lucrări sufleteste, numite misiuni populare.

Înteleptul Mitropolit Victor Mihaly, văzând puterea de muncă și cunoscându-i gândurile înalte pe cari le avea, în 1904 îl cheamă și îl pune în cea mai însemnată slujbă a teologiei, director spiritual al clericilor. Păr. Roșianu a luat pe umerii săi importanta slujbă, conștient că i-s'a încredințat cea mai mare cinste: să crească pătura cea mai de preț a neamului. Pentru aceasta a găsit în minunata sa constituție morală zăcăminte bogate de energie, pe cari le-a cheltuit în activitatea pastorală de duhovnic și părinte sufletesc al clericilor din Blaj. Era însuflețit de convingerea, că numai sufletele aprinse de credință, împodobite cu toate roadele științei și pătrunse de iubire, pot să fie lumina lumii și sarea pământului. Că preotul este care ridică sau coboară nivelul moral și spiritualitatea multimilor. Că preotul este care scoate din sânul neamului elitele conducătoare de mâne.

Știa porunca Domnului: *Învățați dela mine. Intru toate dându-te pe tine pildă de fapte. Că Isus a început a face și a învăța.* Că Domnul pretinde: *Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, că văzând faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru cel din ceruri.* Deci și preotul, și în locul prim duhovnicul clericilor, trebuie să propovăduiască întâi cu pilda vieții sale apoi cu graiul. Cunoștea și statul sf. Pavel: *Bine este a nu mânca carne și a nu bea vin și a nu face lucruri de cari să poticnește fratele*

tău sau se smintește sau slăbește. Și ca să urmeze pe Domnul: *Cel ce vrea să vină după mine, să se lapede de sine, să-și ia crucea și să-mi urmeze.* Și ca să poată zice clericilor: *Fiiți mie urmași, pe cum și eu sunt lui Hristos,* păr. Roșianu s'a trudit ca viața sa să fie o lumină. Lumină pentru toți și toate. Lumină totdeauna. Lumină în toate împrejurările vieții. De aceea crucea grea a văduviei și-a purtat-o cu toată demnitatea. Nici un dușman de al său — și a avut destui, pentru că spunea adevărul în față fiecui, — nici un dușman nu a putut să-i riposteze nici cea mai mică bănuială.

Sarcina și mai grea de tată și mamă și-a împlinit-o cu vrednicie.

Urmând pe Ioan Botezătorul, *vin și bea tură bețivă n'a luat în gura sa,* ca să arete celor puși sub grija lui, că se poate trăi și fără alcool, și trebuie să fie cumpătați, dacă e nevoie chiar abstenenți. Asemenea s'a lăsat de plăcerea și obiceiul fumatului, tot ca să arete clericilor că pentru binele obștească trebuie să facă jertfă. Păr. Roșianu oriunde se prezenta purta haina preoțească și avea grijă ca demnitatea preoțească să nu fie știrbită nici cu gesturi, purtare, ținută, vorbe sau fapte, după vorba Domnului: *nici aprind lumina și o pun sub acoperământ, ci în sferă și luminează tuturor.*

Conștient de hotărârea Domnului: *Cel*

Pentru atingerea rezultatului dorit, sistemul actual preconizează drept mijloc: învățarea.

„Ce înțeleg eu prin *a învăța*? — se întreabă autorul și să-mi fie permis să reproduc răspunsul cu sublinierile domniei sale.

„Elevii au și ei darul uitării, ca orice om, și au ca ajutor, spre a-și aduce aminte, un manual. Fiindcă ei trebuie să dea și răspunsuri, în vederea notelor, ei vor trebui să cetească odată, de douăori, sau chiar de mai multe ori lecția din carte pentru a putea răspunde. Aceasta o înțeleg eu sub cuvântul „a învăța“.

Doctrina sună așa: ca să-și lumineze elevul mintea și să-și miște voința, ascultă atent cuvintele catehetului. Fiindcă ar putea să uite din ele, și în acest caz mintea ar pierde din lumină și voința din mobilitate, sistemul actual a inventat manualul. Remediu e cetirea din manual și încercarea de a reconstitui expunerea catehetului. În caz de nereușită, elevul mai cetește și iar cetește până la saturație, dar ori de câte ori ar ceti reproducerea e imposibilă, nota rea urmează și o silă și disgust de religie. Invidia și ura pentru cel reușit, fără să-l simtă mai dotat, își face locșor în sufletul său. Manualul e aruncat în foc ca un obiect de tortură, experiență încercată de Arhiereul Ion Suciu și comunicată la ședința Grupei pedagogice.

Cel ce a avut succes, nu e mai bun în ce privește morala și nici mai luminat în ce privește credința, dar e de o aroganță ce înspăimântă pe colegii lui mai puțin dotați în ce privește memoria. Este vorba despre memoria de ultimul grad, memoria reproductivă, aceea, care singură contează la cetirea din manual și la reproducerea ireproșabilă a lecției. Poate să aibă elevul alte calități mai importante pentru atingerea scopului fixat, cum ar fi d. ex. observarea directă, judecata proprie, sunt neglijate fiindcă luminarea minții și mișcarea voinții au căzut pe al doilea plan, principalul lucru pentru elev e să dea răspunsuri bune ca să obțină note mari.

Altfel învățarea așa cum e practică după actualul sistem n'o cuprinde nici un

tratat de pedagogie și se menține până cade superstiția, până cad idolii.

Actualul sistem mai oferă norma didactică: pregătirea și de astă dată cu bază științifică, fiind instituită de însuși Herbart. Pedagogul german a numit-o: *claritate*, voind, cred eu, să-i dea semnificație acelui gest al copilului, care se lovește cu degetul pe frunte, zicând — aha, am înțeles. — Sistemul actual i-a schimbat numele și sensul, degenerându-l astfel, încât Herbart nu i-ar mai recunoaște paternitatea.

La pregătire, catehetul se postează înaintea băncilor și începe o serie de întrebări de control, care toate încep cu: cine? ce?, câți, câte, unde? când? Copilul vede cât de puțin știe, simte de ce mică însemnătate e el, ce valoare are el, entuziasmul îi scade și ce mai urmează primește în silă, prin constrângere, când numai poate fi vorba nici de luminarea minții, nici de mișcarea voinței.

Dar școala activă, în loc de pregătire, predare și reproducere, ce pune în loc?

Acțiunea! Cunoștințele nu de aceea sunt achiziționate ca să fie reproduse la examen, ci ca să dea amploare acțiunilor copilului. Să ne închipuim cât de absurd ar fi un copil, care știe toate regulile inotului, dar niciodată n'a intrat în apă.

Educația se face prin acțiunile copilului însuși, acțiuni asupra naturii; în cazul religiei, prin acțiuni asupra naturii sale și a naturii altora ca el.

Un exemplu de felul cum se declanșează acțiunile am arătat într-o activitate din trei zile consecutive la Academia teologică cu cl. IV. primară. Lucrările le-am cuprins într-o broșură ce își așteaptă editorul. Publicarea ei, cred, ar da amploare discuției catehetice.

De încheiere, la provocarea ca să răspund cu da sau nu la o problemă de memorizare, reproduc cuvintele pedagogului *Ferrière*: dacă e acceptată memorizarea cu bucurie, da, dacă e impusă prin constrângere, nu.

Toma Cocișiu

Capitulul din Lemberg. Capitulul din Lemberg comemorează opt decenii de rodnică activitate. A fost întemeiat la 11 Iulie 1864 de Papa Pius IX. Mitropolia Greco-Catolică din Lemberg s'a întemeiat la 1888. Dintre Mitropoliți doi au avut și titlul de Cardinal. Mitropolia din Lemberg și așezămintele ei au avut legături strânse cu biserica noastră. Mulți bazilieni au trecut prin așezămintele baziliene din Arhidieceza de Lemberg. În biserica Sfântul Gheorghe din Lemberg, pictată de artistul rutean Dolinschi, având o icoană a lui Isus ca predicator de Stachevioi, o statuie a Papii Pius IX, în mărime naturală, are printre obiectele ei foarte rare și mitra arhierească cu aur și diamante, pe care a dus-o Mitropolitul Dosofteiu al Moldovei (Die Katholische Kirche auf dem Erdenrund. — Paul Maria Baumgarten und Heinrich Swoboda. München (f. a.) p. 369, volumul al doilea din colecția Die Katholische Kirche). Mitropolitul Dosofteiu s'a dus la Zolchiv, în Polonia, la 1883, după asediul Vienei, cu Regele Sobieschi. Biserica Sfântul Gheorghe a fost refăcută în 1766 și este a călugărilor basilieni. Originea ei e însă mult mai veche.

În Arhidieceza Lembergului sunt multe biserici vechi. Să pomenim biserica baziliană cu hramul Sfântului Onufrie, din secolul al XVI. Superiorul acelei mănăstiri are dreptul de a purta mitră. Există și o mănăstire pentru femei, condusă tot după pravila celui dintre sfinți Părintelui nostru Vasile cel Mare. Călugărițele conduc un liceu de fete. Vechea biserică din Haliciu e din secolul al XII. E și catedrală episcopală. Clădirea e foarte masivă. Pereții au grosimea de 1.79 m. La Uniev este o mănăstire basiliană ctitorită la 1400 de Principele lituanian Teodor Lubartovici. La Rohatin este o biserică cu hramul Maicii Domnului, din secolul al XV-a.

În Arhidieceza unită a Lembergului s'a reînființat ordinul călugăresc după pravila celui dintru sfinți Părintelui nostru Teodor Studitul. Al doilea mare ordin monahal oriental (după cel basilean) renaște în zilele noastre, ajungând o forță a bisericii din Arhidieceza Lembergului și care ar fi bine să se desvolte cât mai mult. (*ien*).

va face și va învăța, mare se va chema, ori unde trebuia, a predicat cuvântul Domnului. A ascultat mărturisiri. A făcut servicii divine. A învățat pe cei mici. A mângăiat pe cei năcăjiți. A îndreptat pe cei greșiți. A muștrat pe cei indolenți și îndărătnici. S'a întrepus pentru cei neîndreptățiți. S'a rugat mult și cu pietate. A adorat pe Domnul. Cetea. Medita. Ajuta pe cei lipsiți deși le spunea să nu cerșească, pentru că știa vorba Domnului: *Fiule! vleață cerșetoare să nu trăiești, mai bine să mori decât să cerșești* (Isus Siracu 40, 31), pentru că era de părerea că societatea ar trebui să aibă azile pentru cei lipsiți și să nu îi lase a cerși. Așa a înțe.es să trăiască duhovnicul Roșianu, ca să poată zice clericilor: *Învățați dela mine...*

Dar ca să poată face pe clerici cât mai desăvârșiți, a căutat toate mijloacele de înălțare și de realizare a adevăratului ideal de preot creștin. Primul lucru, de care se simțea nevoie absolută în seminarul din Blaj, a fost deschiderea unei *capete*. Capela este pentru clerici pustia în care s'a retras Domnul în cele 40 zile de post și rugăciune. Este grădina Getsemani în care se retrăgea Domnul după munca zilei, ca să se roage, să se odihnească. Aici în capelă, în fața Domnului de pe altar, trebuie să-și câștige clericii puterea credinței, focul dragostei și tăria nădejdi. Aici trebuie să alerge când ispitele îi năcă-

jesc. Năcăzurile îi duc către desperare. Numai în singurătatea liniștită a meditațiilor religioase, cari nu se pot face în sala de studii, în muzeu, cum se zice în Blaj, ci numai în capelă se poate să se reculeagă clericul și să-și reînnoiască puterile necesare pentru ca să-și îndeplinească chemarea și să poată face față greutăților vieții zilnice. Precum din singurătate s'a ridicat Moise, Ilie, Ioan Botezătorul, cum din singurătate au răsărit lucefierii bisericii creștine: Ioan Gură de Aur, Vasile, Atanasie... așa din Seminarul provăzut cu capelă vor ieși adevărații preoți. Cum din sânul liniștit al muntelui țîșnesc izvoarele, cari se fac pârăie, cari aduc rodnicie peste câmpiile întinse, așa din capela seminarului adună clericii sămânța cuvântului Domnului, se înarmează cu armele luminii evanghelice, își întăresc sufletul ca să samene cuvântul pe întinsele câmpii ale vieții omenești. Capela este pentru școala de preoție ceace este atelierul pentru meserii și industriei. Aici învață clericii să se roage. Să mediteze. Să adoare. Să facă serviciile divine. Curățenia și podoaba casei Domnului. Examinarea conștiinței. Stărnirea părerii de rău. Aici, la picioarele altarului Domnului, își varsă toate bucuriile, durerile, nădejile, dorurile. Cu ajutorul rectorului, înțeleptul Dr. Isidor Marcu, preot bun, profesor iscusit, duhovnicul Roșianu deschide capelă în Seminarul din Blaj.

În capelă, pe altarul căreia se află scumpul Isus, Mântuitorul, dascălul clericilor și stăpânul preoților, clericii din Blaj la sfatul Păr. Roșianu s'au însoțit și au cumpărat o *candelă* în care ardea ziua-noaptea ulei, simbolul iubirei din sufletul lor. Chivotul care cuprinde *sf. specii*, era zilnic înconjurat de florile pe cari le aduceau clericii *Impăratului Isus*.

Alt lucru introdus în Seminar a fost *silenciul sacru*, adică anumite ceasuri ale zilei, în cari fiecare cleric este dator a sta de vorbă numai cu sine, cu sufletul său și cu Domnul. Cu sine ca să se cunoască. Să știe cât poate. Ce îi lipsește. Cu Domnul ca să ceară ce îi lipsește, de ce are lipsă. Mare lucru este *silenciul sacru*. Toți oamenii mari, fie creștini, fie chiar păgâni au apreciat *silenciul sacru*, prin care învățăm să *ne cunoaștem pe noi înșine*. Sf. Augustin zice: Oamenii prețuiesc foarte mult științele cari îi învață așezarea cerului și a pământului. Care le arată mișcarea cerurilor și drumul stelelor, puterea și influința lor. Dar *cunoașterea de sine este o știință cu mult mai înaltă și cu mult mai folositoare*; aceasta se poate câștiga numai prin *silenciul sacru*. D-sa a zis: *Singularul de va așeza și va tăcea, pentru că s'a înălțat deasupra lui însuși*. (Ier. 3, 28).

(Va urma)

Iuliu Căpâleanu

Știri mărunte

Flota Vaticanului. Se duc tratative în vederea cumpărării unei flote pe seama Vaticanului. Această flotă se va compune din 21 vase de coastă cari să aprovizioneze Cetatea Vaticanului și Roma cu alimente. Sf. Scaun — după cum se spune — s'a declarat gata a da acestei flote ocrotirea drapelului său neutru.

Moaștele Sf. Ioan cel Nou, evacuate. Numărul de alătăieri al *Universului* aduce știrea că, în ziua de 6 Aprilie c., au fost transportate dela *Suceava* la mănăstirea *Turnu* (jud. Argeș), moaștele Sf. Ioan cel Nou. Racla cu moaștele a fost purtată dela stație pe umeri de preoți, în cântece de cor la biserica cea veche, ridicată la 1676 de mitropolitul *Varlaam*. Aci a rostit un cuvânt ocazional protos. *Rafail Dominte*, starețul mănăstirii din *Suceava* părăsită de groaza bolșevicilor.

Bisericile din Capitală au scăpat. Cumplitul bombardament din 4 Aprilie c., — cum scrie *Gazeta Municipală* (9. IV. 44) — a distrus multe clădiri din *București*, dar n'a adus stricăciune deosebită nici unuia din sfințele lăcașuri de închinare. La zece metri de una din bisericile din centrul capitalei o bombă a răscutit complect un zid solid din beton armat, dar n'a spart măcar un geam la sfântul lăcaș. În două cazuri bombele au căzut în fața bisericilor, dar n'au explodat. O bombă a nimerit într'un adăpost, stingând multe vieți, biserica din vecinătate a rămas absolut neatinsă. Așa și biserica din *Calea Griviței*, în jurul căreia s'au prăbușit toate clădirile.

Locale. Mâne, Dumineca Tomii și praznicul Sf. Gheorghe, va predica în catedrală p. Dr. *Leon Sârbu*, prof. de teol. și rector al internatului „*Vencean*” de băeți.

— **Sfintele slujbe din Săptămâna Patimilor** s'au desfășurat în catedrală cu toată pompa lor emoționantă, participând mereu lume foarte multă. Deosebit trebuie să remarcăm serviciul din seara de *Joia Mare*, când corul *Academiei teologice*, condus de P. prof. *I. Florea*, a cântat întreaga slujbă a *Patimilor* în puternica compoziție a maestrului *Francisc Hubic*. Rar ne-a fost dat să asistăm la un serviciu atât de înălțător și sguđuitor de suflute ca acesta. — în prima și a doua zi de Paști a cântat, la liturgia din catedrală, corul mixt „*Jacob Mureșanu*”, condus de P. prof. *C. Cherebețiu*. Deși începător încă, corul se ține de pe acuma la înălțime artistică remarcabilă.

— Intreagă Săptămâna luminată, seară de seară, s'a slujit în catedrală *Litua Euharistică* pentru timpurile de războiu. A participat regulat lume multă, în frunte cu *I. P. S. Valeriu*.

Demilitarizarea Romei. Guvernul irlandez a transmis guvernului german, la 20 Martie c., un mesaj al președ. de consiliu *De Valera*, privitor la problemele puse de Cetatea Veșnică. În acest mesaj se spune, între altele: „Distrugerea acestei Sfinte Cetăți, care de aproape 2000 ani este sediul celei mai înalte conduceri a Bisericii Catolice și în care se află centralizate marile temple ale religiei catolice și marile seminare și biblioteci ale credinței creștine, ar însemna cea mai mare nenorocire pentru omenire căreia i-ar distruge pentru totdeauna amintirile cele mai sfinte ale moștenirii sale religioase și culturale, bazate pe învățămintele Mântuitorului nostru *Isus Hristos*. Milioane de catolici și-ar da cu bucurie viața pentru a salva aceste valori, simbolul lucrurilor eterne care singure dau sens vieții omenestii”. În legătură cu notele diplomatice dintre Germania și Irlanda în cauza menționată, purtătorul de cuvânt dela *Wilhelmstrasse* a declarat că răspunsul german constituie dovada definitivă că Roma este astăzi într'adevăr oraș deschis, „Germania dându-și seama perfect de bine de însemnătatea acestui oraș ca leagăn al culturii apusene și ca centru religios”. Din care cauză Germania „și-a făcut o datorie din a cruța acest oraș”. — Nimic mai firesc ca faptul că reprezentanții Vaticanului și-au exprimat satisfacția în diferite convorbiri cu ambasadorul german asupra acestor măsuri.

Lumea-i dornică de cartea bună. Știri din *Elveția* arată că editurile elvețiene nu mai prindesc cu scoaterea de sub tipar a *Sf. Scripturi* și a altor cărți religioase. „*Casa Bibliei*” a scos de curând *Biblia Populară* în 100.000 exemplare. În ajutorul războiului scosese 250.000 evanghelii. Dar s'au

epuizat total, așa că în primăvara anului 1943 a scos alte 320.000 evanghelii, 100.000 Noul Testament, 50.000 *Biblia Populară* și 10.000 *Psaltiri*. — La cererea prizonierilor ruși și italieni s'au tipărit și pentru aceștia, în limba lor, firește, 250.000 evanghelii format potrivit pentru purtat în buzunar.

CARTI & REVISTE

DR. PIETRO BABINA. *Iubire și Instinct.* Traducere de p. Dr. *Aurel Leluțiu*. Blaj 1944, prețul 150 Lei.

Iată o carte plină de știință și credință în ce privește problema iubirii și a sexului, scrisă din dragoste pentru tineret de savantul medic italian *Pietro Babina* din *Milan*, și tradusă de p. Dr. *Aurel Leluțiu* într'o frumoasă și curgătoare limbă românească. Cartea, tratând o problemă gravă sub aspectul înfrânării sexuale la tineri, iubirii omenestii, răspunzând obiecțiilor ce se pun contra castității, etc., se recomandă dela sine. Și e de dorit să pătrundă în cercuri cât mai largi: în lumea educatorilor și a tinerilor deopotrivă.

PR. EUGEN POPA. *Spiritul Moralei*, Blaj, 1944, pag. 152, prețul 200 Lei.

Una dintre cele mai desbătute probleme ce s'au pus întotdeauna este problema moralei. Discuțiile în jurul acesteia sunt aproape interminabile și fiecare se crede în drept de a-și spune părerea. P. Dr. *Eugen Popa*, în cartea de față, expune, în mod științific, „urzeala pe care se țese morala catolică” și apără „firele cele mai atacate ale ei”. Prin această expunere și apărare, arată că deosebirea între morala Occidentului catolic și cea a Răsăritului ortodox în realitate nu este așa de mare, cum încearcă a o prezenta o serie de lucrări ce apar în ortodoxia noastră românească. De aci, se vede importanța cărții de față, care așteaptă să fie cetită, studiată și meditată.

A. D. CULEA: *Datini și Muncă.* București (Casa Școalelor) 1943. Pagini 501. Prețul: 450 Lei.

Obiceiurile și cântecele poporului nostru, în diferite momente ale vieții, îi oglindesc mai bine ca orice tratate savante, firea și sufletul. Autorul acestei lucrări, în temeiul unei extrem de bogate documentări folclorice, ne prezintă săteanul român, cu bucuria și cu durerea lui, prinsă în poezie și în cântec (la texte se dau și note muzicale), așa cum simte și gândește el, la sărbători, la horă, la naștere, la nuntă, în șezătoare, la clacă, la furcă, la stăna de oi, la seceriș, la cules, în fața *Preacuratei*, în grădina lui *Dumnezeu*, în amărăciunile vieții, la armată, lângă boulenii și văcuțele lui, și între alte împrejurări. — E o lucrare ce nu poate fi lăudată și recomandată îndeajuns.

P. AUGUSTIN POP: *Rugăciunea Sf. Rozar.* Blaj, 1944. Pag. 63 (Format 8° mic). Prețul: 25 Lei.

Broșurica aceasta, scoasă acum a treia oară, și mult refăcută și întregită, e astfel întocmită încât mulțumește pe orice închinător al *Maicii Preasfinte* și al *Fiului ei*. Bine gândite lămuriri privitor la ceea ce este devoțiunea Sf. Rozar, meditații scurte, dar cuprinzătoare, în legătură cu fiecare taină a Sf. Rozar, iconițe artistice și o seamă de cântări mariane: totul e cu gust și întremător. — Cărticica merită cea mai largă răspândire.

IOAN GEORGESCU: *Poeți în rugăciune.* Oradea, 1944. Pag. 259. Prețul: 5 pengő.

Lucrare de mult dorită și, mulțumită răvnei și priceperii p. Dr. *I. Georgescu*, excelent reușită. Cuprinde tot ce-i poezie religioasă de valoare în limba română, cu scurte adnotații din partea culegătorului și ordonatorului. E o aleasă desfătare sufletească să parcurgi aceste pagini de antologie religioasă. Asociațiile culturale au un izvor nebanuit de bogat pentru puncte de programe de festivaluri creștine.

Direcțiunea Liceului Român Unit de băeți „Sf. Vasile cel Mare” — Blaj

Nr. 1864-1943/44

Blaj, la 19 Aprilie 1944

A V I Z

Conform ordinului Nr. 70.708/B/1944 al Onor. Minister al Culturii Naționale, examenul de admitere pentru clasa I se va ține în ziua

Tipografia Seminarului — Blaj

de 2 Mai a. c. Taxa pentru examen: 400 lei. — Cererile de înscriere, legal timbrate, se vor înainta până la 1 Mai a. c., însoțite de următoarele acte: 1. Adeverința de terminare a primelor 4 clase primare. 2. Extrasul de naștere. 3. Extrasul de botez. 4. Buletinul de revaccinare. 5. Certificatul de naționalitate. 6. Certificatul de avere.

Nu vor fi înscriși decât elevii cari la 1 Septembrie a anului curent vor avea vârsta de cel puțin 10 ani împliniți și de cel mult 13 ani. Dispensa de vârstă de cel mult o jumătate de an sub etatea de 10 ani și peste vârsta de 13 ani o va putea acorda directorul, iar dispensa până la vârsta de 9 ani și 15 ani o poate acorda, de data aceasta, Inspectoratul Școlar Regional *Alba Iulia*.

Elevii evacuați se pot prezenta cu actele de înscriere la cea mai apropiată școală secundară la care funcționează o comisie pentru examenul de admitere. În urma examenului, școala le va elibera adeverințe de prezentare la examen și medie obținută. Cu această adeverință se pot înscrie la orice școală similară în limita locurilor, nu a mediei, media și clasificarea fiind valabile numai mai la școala unde au dat examen.

Examenul de admitere pentru clasa I va începe în ziua de 6 Mai a. c. — Taxa 800 lei. — Cererile de înscriere, legal timbrate, se vor înainta până în 5 Mai a. c.

Elevii evacuați se vor prezenta cu situația clasei a IV-a și actele ce posedă la școala similară cea mai apropiată sau pe care dorește să o urmeze și se vor înscrie la examen. Pe baza mediei obținute elevii se poate înscrie în orice altă școală unde are dreptul, în limita locurilor nu a mediei media și clasificarea fiind valabile numai la școala unde a dat examen. — Cei care au fost evacuați fără a li se încheia situația pe semestrul II și care au frecventat cursurile până la data evacuării, trebuie să facă dovada că s'au supus la un examen sumar la toate materiile la care nu li s'a încheiat media, la o școală de stat de felul celei urmate conform ordinului ministerial Nr. 67.538/B din 24 Martie 1944.

DIRECȚIUNEA

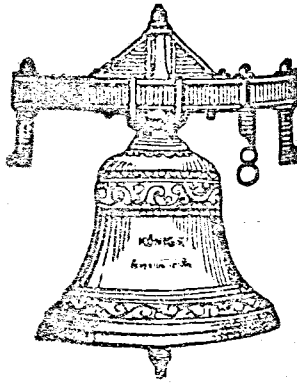
FRIDERIC HÖNIG

ARAD. STRADA BARIȚIU 10—21

„Inreg. F. S. 3411931 Arad” cf. dispozițiilor în vigoare

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanția mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată. Rechizite și s'aune de fier pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

Fondată la anul 1840